

Stațiunea Balneară Buziaș, Romania

Munteanu, Constantin^{1*}; Munteanu, Diana¹; Cintează, Delia²

1 – National Institute of Rehabilitation, Physical Medicine and Balneoclimatology, Bucharest, Romania

2 – Romanian Association of Balneology

* corresponding author: constantin2378@yahoo.com

sursa: <http://www.buzias.ro/>

Cuvinte cheie: stațiune balneară, factor natural terapeutic, Buziaș

Received: 29 November 2012 / Published online: 7 December 2012

Buziașul, devenit oraș la începutul anului 1956, este situat în partea de sud-vest a țării, în Câmpia Banatului, la poalele nord-vestice ale Dealului Silagiu, pe cursul inferior al pârâului Valea Salciei, în Depresiunea Buziașului, la o distanță de 25 km (pe DJ 592) și 28 km (pe calea ferată) față de Lugoj și de 34 km (pe DJ 592) și 37 km (pe calea ferată) față de Timișoara. În limitele actuale, teritoriul orașului are o suprafață de 104 km și o altitudine medie de 128 m. Declarat localitate balneară încă din anul 1819, orașul propriu-zis se desfășoară pe terasa superioară a Timișului, la contactul dintre Câmpia Banatului de Est și dealurile bănățene – Dealul Silagiu, în partea de sud-est a celui mai mare județ al țării, județul Timiș (8.678 km² suprafață sau 3,6% din teritoriul României).

Concentrațiile de aeroioni negativi sunt mai ridicate decât cele obișnuite pentru altitudinile joase (în general circa 400-700 perechi de aeroioni negativi/cm³ aer). La nivelul stațiunii concentrația de aeroioni negativi se situează între 800-1270 / cm³ aer.

Apele minerale ocupă un loc foarte important, dat fiind rolul lor în dezvoltarea social-economică a orașului-stațiune Buziaș. Una dintre legendele locale afirmă că „la început, satul Buziaș era răsfirat. Ici, colea se ridica câte o casă construită din bârne, acoperită cu paie și trestie. Ocupația de bază a locuitorilor era munca pământului și creșterea animalelor. În întreg hotarul așezării era mare lipsă de apă de băut. La un singur sălaș, așezat într-o pădurice frumoasă, exista apă bună, în apropierea casei în care locuia moș Bâzieș, un bătrân bun și sfătos. Sătenii au băut apă de la izvorul moșului și gustul acrișor și răcoritor al ei a făcut ca numărul lor să crească. Cu timpul tot mai mulți săteni și-au mutat locuințele lângă izvorul cu apă acrișoară”. Locul

izvorului era în parcul stațiunii, iar urmașii bătrânului sfătos, cu timpul, au dat numele așezării de Baziaș, așa cum și astăzi o pronunță bănățenii. În memoria lui, în anul 1984 s-a amenajat buveta „Izvorul Moș Bâzieș ” care are pe soclul vestic notată succint legenda bătrânului, iar pe cel estic indicațiile terapeutice ale apelor provenite de la izvor.

Atestarea documentară a localității datează din anul 1369, sub numele de Buzuș și Bozaș. Trei dintre cei mai cunoscuți specialiști, botanistul Al. Borza și arheologii Dumitru Tudor și Liviu Marghitan, și-au exprimat opinia cum că apele minerale de la Buziaș erau folosite încă din vremea romanilor.

Redescoperirea zăcămintului hidromineral (apa minerală și dioxidul de carbon) s-a produs între anii 1796 – 1805 având un rol deosebit de important în evoluția așezării, întrucât în 1811 s-a deschis primul sezon balnear organizat, totodată înființându-se Stațiunea Balneară. Valoarea terapeutică a apelor minerale a devenit cunoscută în scurt timp atât în Ungaria cât și în țările vecine, Buziașul fiind “locul pentru izvoarele cele tămăduitoare și într-alte stăpâniri cunoscute și unde oamenii din locuri însemnate și îndepărtate se adună”.

Tratamentul se va realiza până la sfârșitul secolului al XIX-lea prin cura internă, consumul apei minerale fiind de bază (se tratau anemii, afecțiuni ale aparatului urinar, ale colonului, stomacului, ficatului, ale căilor respiratorii, boli ginecologice, boli de nervi etc.). Ca o recunoaștere a importanței stațiunii, Buziașul a fost, între 22-26 august 1886, gazda celui de-al XIII-lea Congres al medicilor și naturaliștilor din Ungaria și Transilvania, la care au participat specialiști din Europa și Asia.

O altă dovadă a prestigiului de care se bucura stațiunea este vizita făcută, în septembrie 1898 de Împăratul Franz Josef și moștenitorul tronului, prințul Franz Ferdinand. Dezvoltarea ulterioară a stațiunii a fost marcată de descoperirea, în anul 1903, a stratului acvifer artezian, ce a permis introducerea tratamentului maladiilor cardiovasculare prin cura externă (băi în apă minerală puternic carbogazoasă încălzită).

--Din 1990, Băile Minerale se află sub administrarea S.C. TRATAMENT BALNEAR BUZIAȘ S.A. cunoscând astfel o nouă perioadă de prosperitate. Azi, activitatea curativă, intens modernizată, acordă bolilor

cardiovasculare un loc central. Principala stațiune a județului Timiș, care datorită apelor sale figurează în marile enciclopedii ale lumii, precum aceea a savanților italieni M. Messini și C.G. Lollo "Aque minerali del mondo" sau "Precis d'hydrologie" a omului de știință francez A. Morette, s-a impus pe plan național și în străinătate. Premierile naționale efectuate pe tărâm medical în stațiunea Buziaș au motivat parcurgerea istoricului utilizării balneare a apelor minerale în speranța că vizitatorul de astăzi își va putea explica calitatea deosebită a serviciilor medicale de care beneficiază.

Primele atestări ale Buziașului apar în documente în anul 1072. Datele și informațiile despre Buziaș dispar în negura vremii și urmează să revină în secolul 18 când regele Ungariei, membru marcant al familiei Habsburgilor predă localitatea și teritoriile Buziașului fondului religios maghiar de la acea vreme, Buziașul fiind ales reședință de plasă. În anul 1809 sunt descoperite "izvoarele cu apă tămăduitoare" de către doctorul Johann Bernhart Lindenmayr care

deținea și informații legate de geologie. El era medic de circumscripție la Chevereșu Mare și profesa și la Buziaș. Acesta atrage atenția autorităților de la acea vreme despre erupția acestor izvoare, informații ce apar în monografia lui Mihai Hirschfeld. Urmare a acestor sesizări, profesorul Paul Kytaiel, mare chimist la vremea aceea, s-a deplasat în nenumărate rânduri la Buziaș pentru a efectua analizele chimice ale izvoarelor.

Din rezultatele analizelor chimice efectuate a reieșit că apele izvoarelor dețin proprietăți curative, având un conținut mare de minerale (în special fier). Făcându-se publice informațiile privind proprietățile curative și tămăduitoare ale apelor minerale în anul 1811 au început să apară și primii oameni sosiți la tratament deschizându-se astfel primul sezon balnear la Buziaș sub directa coordonare medicală a doctorului Lindenmayr care a fost unul din primii oameni care au susținut foarte mult stațiunea în primele etape ale procesului de dezvoltare. În anul 1836 apar primele semne de dezvoltare economică și în 1838 se stabilește la Buziaș, ca medic balneolog doctorul Gheorghe Ciocârlan care devine primul doctor balneolog oficial al Stațiunii Buziaș până în 1848. În stațiune a instituit, în manieră științifică, cura internă cu apele minerale provenite din izvoarele freatice. Doctorul Ciocârlan a organizat o serie de conferințe științifice, cu participanți din România și străinătate (Viena, Belgrad, Germania) datorită cărora localitatea balneară Buziaș și-a câștigat notorietatea europeană. Gheorghe Ciocârlan, personalitate medicală marcantă a Banatului la acea vreme, a publicat o serie de lucrări de specialitate dintre care enumerăm “Efectul terapeutic al apelor minerale” și “Arta de a preveni îmbolnăvirile” lucrări de referință pentru lumea medicală.

Din punct de vedere administrativ

localitatea Buziaș era dată în arendă lui Anton Hoffmann care timp de 13 ani a reușit să dezvolte stațiunea din punct de vedere turistic prin construirea de vile (Adela, Marghit), case de vacanță, hoteluri (Bazar - 1856), Casino-ul din centrul parcului (1856). Perioada respectivă a fost una dintre cele mai înfloritoare și bogate perioade pentru stațiunea Buziaș. De reținut că în acea perioadă (1856) a început construirea colonadei a cărei arhitectură și construcție au fost realizate de către dulgheri aduși special din Austria. Construcția a fost finalizată în anul 1875 devenind cea mai lungă colonadă acoperită din Europa (512 m lungime), mai existând una la Karlovy Vary și alta la Baden Baden. De menționat că în 1815 a început sistematizarea și construirea celor două parcuri ale stațiunii, Liget și Central, proiecte ce au fost derulate pe o perioadă de aproximativ 100 de ani și care au fost realizate în mare parte de către specialiști austrieci care au adus specii rare de arbori .

Construirea celor două parcuri din stațiune a avut drept scop crearea unui climat special care să completeze curele cu apa minerală, devenind astfel, un factor natural de cură folosit și în prezent. Perioada în care Hoffmann era administrator a reprezentat una dintre cele mai înfloritoare perioade ale stațiunii Buziaș, fiind recunoscută și la nivel european și ajungând ca apele minerale să fie comparate cu cele ale stațiunii Neuheim din Germania.

În anul 1893, industriașul de origine maghiară Erno Schottola devine primul proprietar al stațiunii Buziaș până în 1903 când decedează. El a continuat dezvoltarea stațiunii și construirea de vile, hoteluri, stabilimente pentru sănătate, modernizând toate spațiile de cazare existente la vremea aceea. Un eveniment notabil la acea vreme a fost sosirea Împaratului Austro-Ungar în septembrie 1898 cu ocazia unei campanii de exerciții militare care avea drept scop pregătirea pentru primul război mondial, campanie ce a durat aproximativ o săptămână. La 3 zile după plecarea trupelor militare, împărăteasa Elisabeta a fost ucisă în Olanda în timpul unei vizite de protocol. Drept urmare a acestui eveniment dramatic, parcul stațiunii denumit atunci Liget a preluat numele de Parcul Elisabeta.

În anul 1906 stațiunea Buziaș a fost cumpărată de către un alt industriaș de origine germană, pe nume Jacob Muschong care a continuat procesul de dezvoltare al stațiunii atât din punct de vedere turistic, cât și economic. El a pus bazele primei fabrici de îmbuteliere a apei minerale și a dioxidului de carbon, fiind utilizată și consumată cu mare succes în zonele industrializate (muncitorii din industria metalurgică aveau acces gratuit la consumul de apă minerală de la Buziaș). Apa minerală îmbuteliată a fost prezentă în mai multe competiții și concursuri, câștigând de-a lungul timpului 8 medalii printre care și o medalie de aur la Concursul de la Bratislava din anul 1920. Pe toate etichetele sticlelor comercializate erau trecute medaliile și premiile câștigate în competiții, precum și buletinul de analiză chimică al apei minerale. Buletinul de analiză chimică al apei este și în prezent trecut pe etichetă împreună cu specificația că apa este 100% naturală folosindu-se dioxid de carbon natural. Urmare a unei dezvoltări foarte puternice din punct de vedere turistic, în anul 1907, Jacob Muschong a început construcția unei noi locații pentru băi cu apă minerală, locație care în prezent este în conservare. Tot în scop turistic, în 1907 a fost construită o linie de cale ferată, pe o lungime de 2,5 km, care lega Gara Buziaș de centrul stațiunii, folosită în scop economic transportându-se apa minerală îmbuteliată, precum și buteliile cu dioxid de carbon, de la fabrică la gara Buziaș.

În anul 1923, Jacob Muschong începe să folosească linia de cale ferată și în scop turistic, asigurând astfel transferul turiștilor de la gară în centrul stațiunii. De reținut că locomotiva cu aburi folosea ca și combustibil lemne de foc și nu cărbuni, pentru a evita poluarea aerului stațiunii. În anul 1922 are loc un fenomen rar întâlnit în zonă și anume în plin sezon de cură și tratament, în urma unei mișcări seismice are loc colmatarea izvoarelor, eveniment ce putea deveni dezastruos atât pentru proprietarul stațiunii cât și pentru stațiune în sine. Situația a fost salvată de către un specialist în foraje, pe nume Medvescky adus de către Jacob Muschong de la Arad și care a forat la o adâncime de 106 m, mai mult nefiind posibil din cauza unui strat de roci foarte dure care nici în prezent nu a putut fi străpuns. În urma acestei forări s-a format un geizer foarte puternic care aruncă apa la o înălțime de aproximativ 40 m și care a reușit în următoarele 3 zile să repornească izvoarele minerale, fiind astfel salvat sezonul de tratament și evident stațiunea. În 1923 Jacob Muschong decedează și stațiunea este moștenită de către una dintre fiicele sale, Ecaterina, care mai rămâne proprietarul stațiunii până în anul 1948 când este naționalizată. Buziașul continuă să fie una dintre cele mai reprezentative stațiuni balneare, bucurându-se de recunoaștere internațională, dar începe să pălească aura aristocratică, făcându-și loc construcții noi, moderne, hoteluri și baze de tratament, având capacități foarte mari. Numărul de turiști și vizitatori sosiți la Buziaș în fiecare sezon era cuprins între 3000 - 5000 persoane, conform datelor din arhiva stațiunii.

După Revoluția de la 1989, stațiunea a stagnat din punct de vedere turistic, iar după procesul de privatizare în 1994-1995 Buziașul a început să piardă semnificativ în fața stațiunilor balneare din țară și străinătate, datorită unui management neperformant. În anul 2005, noua echipă executivă a stațiunii și-a propus prin strategia investițională derulată pe o perioadă de 8 ani să readucă Buziașul în rândul stațiunilor balneare reprezentative din România și cu posibilități de recunoaștere în țările europene învecinate.

Obiective turistice din stațiune

- Colonada din lemn, o pergolă acoperită, unică în Europa pentru lungimea sa - 510 m, construită în stil turco-bizantin în anul 1875;
- Parcul din orașul-stațiune cu arbori seculari (platanus orientalis-1812), o adevărată oază de liniște și relaxare este furnizorul unuia dintre factorii naturali de cură (aeroionizarea - similară unei altitudini de peste 100 m);
- Izvorul Mihai și Izvorul Iosif;
- Aleea ionilor negativi;
- Buveta "Izvorul Sănătății";
- Muzeul Balnear, primul muzeu de acest gen din România;
- Colecția de artă populară Iulia Folea Troceanu ce cuprinde piese caracteristice regiunii Banat;
- Biserica Romano-Catolică. Împrejurimi, obiective turistice
- Timișoara - Muzeul Banatului cu secțiile de istorie, științele naturii, artă; Catedrala romano-catolică (1773) construită în stil baroc; Bastionul Cetății Timișoara, unul dintre puținele fragmente ce se mai pot vedea din cetatea de tip Vauban ridicată de către imperiali în sec. al XVIII-lea;
- Lugoj - Muzeul de istorie, etnografie și artă; catedrala ortodoxă în stil baroc (1759);
- Traian Vuia - casa memorială Traian Vuia, inventatorul motorului cu reacție;
- Ruinele cetății feudale Marginea (sec al XVII-lea);
- Giarmata, muzeul etnografic al Șvabilor;
- Cramele Recaș - se pot organiza atât degustări cât și vizite;
- Băile Calacea;
- Lacul Surduc.

Informații generale

Stațiunea este situată în județul Timiș, în Depresiunea Buziașului, în partea de sud-vest a țării, în Câmpia Banatului, pe cursul inferior al Pârâului Valea Salciei, la o distanță de 25 km de orașul Lugoj, și la o distanță de 34 km de orașul Timișoara.

Unul dintre cei mai importanți factori terapeutici naturali ai stațiunii Buziaș îl reprezintă varietatea de ape minerale utilizate pentru cura externă - ape carbogazoase, bicarbonatate, clorurate, sodice, calcice, magneziene, hipotone, cu un grad de mineralizare de până la 6,6 g/l. Acestea li se adaugă mofeta și bioclimatul sedativ.

Indicații terapeutice:

- Afecțiuni cardiovasculare, stări după infarct, în stadiul de postconvalescență, cardiopatie ischemică, insuficiență mitrală și aortică compensată, hipertensiune arterială, arteriopatii periferice prin ateroscleroză, varice;
- Afecțiuni reumatismale degenerative spondiloze cervicale, dorsale și lombare, artroze, poliartroze;
- Afecțiuni reumatismale abarticulare tendinoze, tendomioze, tendoperiostoze, periartrita scapulo humerală;
- Afecțiuni posttraumatice redori articulare posttraumatice, stări după operații pe mușchi, oase și articulații, stări după entorse, luxații și fracturi;
- Afecțiuni neurologice periferice și centrale pareze ușoare și sechele tardive după hemipareze și după pareze;
- Afecțiuni asociate respiratorii, ginecologice, metabolice și de nutriție, nevroză astenică și boli profesionale.

Resursele de tratament

- Resurse de ape minerale, mofete, ape carbogazoase, bicarbonate, clorurate, hipotone, calcice.
- Aeroionizare – 800 – 1270 aeroioni negative / cmc aer
- Apele minerale – carbogazoase, bicarbonatate, clorurate, bromiodurate, sodice, calcice, magneziene, feruginoase, atermale și hipotone.

Sursele de apă sunt amplasate în parcul stațiunii Buzias, mineralizarea acestora fiind 5000-6000 mg/litru, dioxidul de carbon fiind de 2000-2600 mg/litru, PH-ul fiind de 6,5. Se folosesc atât în cura externă (băi cu CO₂) cât și în cură internă

Dioxidul de carbon liber - mofete are următoarele concentrații: gaz carbonic 95-98%, metan 0,76%, azot 0,8%, oxigen 0,2-1%.

Proceduri

- Termoterapie
- Magnetoterapie
- Hidroterapie cu ape calde în cadă
- Băi galvanice
- Electroterapie – curenți de joasă frecvență, curenți de medie frecvență, curenți de înaltă frecvență, ultrasunete
- Aerosoli, inhalații
- Kinetoterapie, masaj terapeutic

- Gimnastică medicală
- Cura de teren prin pergole acoperite „colonada” și cura de ionizare negativă prin plimbări în parc.

- Băi de plante

Clima

Stațiunea Buziaș are o climă cu influență sub-mediteraneană, este climatul câmpiei de vest a României, vânt cald și uscat primăvara. Stațiunea Buziaș este așezată într-o regiune de tranziție între zona de deal și câmpie piemontana, clima caracterizându-se printr-un regim climatic temperat. Media temperaturilor anuale este între - 2 grade Celsius și 21,5 grade Celsius.

Istoric

Apele minerale de la Buziaș au fost folosite de către daco-romani. Localitatea Buziaș este atestată documentar din anul 1369.

Stațiunea Buziaș situată la o altitudine medie de 128 m este atestată ca stațiune balneară din anul 1819.

Arheologul Liviu Mărghitan susține că Buziașul și Băile Herculane:

“au fost căutate în antichitatea daco-romană pentru condițiile lor speciale, curative ... Resturile de clădiri, părți din conducte de apă, monumente de piatră, țigle și monede, semnalate aici încă din secolul precedent, lasă să se întrevadă existența unei stațiuni de tratament din secolul al XIII – lea e.n.”. Redescoperirea zăcămintului hidromineral (apa minerală și dioxidul de carbon) s-a produs între anii 1796 – 1805 având un rol deosebit de important în evoluția așezării întrucât în 1811 s-a deschis primul sezon balnear organizat, totodată înființându-se Stațiunea Balneară. Valoarea terapeutică a apelor minerale a devenit cunoscută în scurt timp atât în Ungaria cât și în țările vecine, Buziașul fiind “*locul cel pentru izvoarele cele tămăduitoare și într-alte stăpâniri cunoscute și unde oamenii din locuri însămnate și îndepărtate se adună*”. Buziașul, în 1819, este declarat localitate balneară. Tratamentul se va realiza până la sfârșitul secolului XIX prin cură internă, consumul apei minerale fiind de bază (se tratau anemii, afecțiuni ale aparatului urinar, ale colonului, stomacului, ficatului, ale căilor respiratorii, boli ginecologice, boli de nervi etc.). Terapia balneară s-a fundamentat de medici din anii 1838.

Buziaș a fost între 22-26 august 1886 gazda Congresului al XIII-lea al medicilor și naturaliștilor din Ungaria și Transilvania cu participarea unor specialiști din Asia și Europa.

Unități de tratament balnear

Hotel Silvana dispune de 204 locuri în camere clasificate la categoria 2 stele, având un nivel superior de confort

Orașul este situat în vestul României, la 30 km de municipiul Timișoara și 23 de km de municipiul Lugoș, de ambele fiind legat de drumul județean DJ 592 și de calea ferată Timișoara-Buziaș-Lugoș.

Așezarea este cunoscută încă de pe vremea romanilor, sub denumirea de *Ahibis*. Atestarea documentară este din secolele XIV - XV. Datorită condițiilor naturale favorabile, cu bogate izvoare de ape minerale dar și un climat blând, Buziașul a fost recunoscut ca potențial centru balnear. Pentru prima dată, apele minerale au fost valorificate pentru tratament în 1811, de către balneologul român Gheorghe Ciocârlan. La 1816 a început amenajarea primelor izvoare iar bazele stațiunii balneare fiind construite în 1819. În 1839 a fost declarată stațiune balneară. Între 1903 - 1907 sunt forate 12 izvoare de adâncime și se construiește fabrica de îmbuteliere a apei minerale. În 1911 este declarată oficial *stațiune balneoclimaterică*.

După Unirea Banatului cu România, își menține statutul de stațiune balneară de tratament cardio-vascular și este reședință de plasă. Este declarat oraș în 1956. În anii '60 activitatea economică se diversifică, sunt create mici industrii ușoare și alimentară. Crește atât populația cât și suprafața orașului. Se construiesc cartiere de blocuri, vile și hoteluri pentru stațiune.

Buziaș în Harta Iosefină a Banatului, 1769-72

Sursa informațiilor: <http://www.buzias.ro/>